

BEOS-1920/25

Warszawa, 25 listopada 2025 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS - III. 020.284.11.2025

Data wpływu 26.11.2025

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie oceny skutków regulacji poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy
o Straży Marszałkowskiej
(druk sejmowy nr 1810)**

Na podstawie art. 34 ust. 9a uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r.
– Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.)
sporządza się następującą opinię:

I. Problem, który zamierzają rozwiązać Wnioskodawcy

Z uzasadnienia projektu i deklarowanych skutków regulacji (dalej: DSR) wynika, że problemem, który zamierzają rozwiązać Wnioskodawcy, jest uczestniczenie parlamentarzystów będących pod wpływem alkoholu w obradach Sejmu i Senatu. Zdaniem Wnioskodawców wpływa to negatywnie na postrzeganie izb parlamentu oraz godzi w powagę mandatu sprawowanego przez posłów i senatorów. Wnioskodawcy oceniają, że tego rodzaju zachowanie pozostaje obecnie bezkarne, co sprawia wrażenie przyzwolenia na takie sytuacje oraz osłabia autorytet Sejmu i Senatu.

II. Rozwiązanie rekomendowane przez Wnioskodawców

W art. 1 projektu proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora¹ (dalej: ustawa o wykonywaniu mandatu). Zgodnie z proponowanym art. 10c ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu w przypadku uzasadnionego podejrzenia uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości² Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł zarządzić przeprowadzenie przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Jeżeli poseł lub senator nie

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 907.

² W rozumieniu art. 46 ust. 2 albo 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), dalej: ustawa o wychowaniu w trzeźwości.

wyrazi zgody na taką kontrolę, a także gdy znajduje się w stanie uniemożliwiającym przeprowadzenie badania wydychanego powietrza, może on zostać wykluczony z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 2). Jeśli w wyniku badania stwierdzi się u posła lub senatora stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł wykluczyć posła lub senatora z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 3).

Z powyższymi propozycjami wiązą się, zawarte w art. 2 projektu, propozycje dodania art. 2 ust. 1 pkt 5a oraz art. 50b w ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej³ (dalej: ustawa o Straży Marszałkowskiej).

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

III. Inne rozwiązania rozważane przez Wnioskodawców

Wnioskodawcy rozważali wprowadzenie zmian w Regulaminie Sejmu, jednak uznali, że konieczne jest przyjęcie rozwiązań na poziomie ustawowym.

IV. Rozwiązania przyjmowane w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE

W analizowanych państwach członkowskich UE (Austria, Czechy, Francja, Hiszpania, Niemcy, Słowacja, Włochy) nie przyjęto przepisów ustawowych lub regulaminowych przewidujących możliwość zarządzenia przez Przewodniczącego Parlamentu/Izby lub osobę przewodniczącą obradom przeprowadzenia badania deputowanego w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie. Przewidziano natomiast możliwość zastosowania kar porządkowych czy wykluczenia z posiedzenia za zachowania niezgodne z powagą izby czy utrudnianie prowadzenia obrad. W bułgarskim parlamencie w 2024 r. był rozpatrywany projekt przewidujący obligatoryjne poddawanie się przez członków parlamentu, na początku każdej sesji plenarnej, badaniom na obecność alkoholu i narkotyków w organizmie (propozycja Paveli Mitovej i Alexandra Rasheva). W głosowaniu 18 grudnia 2024 r. projekt został odrzucony przez bułgarskie Zgromadzenie Narodowe (61 głosów za, 62 przeciw, 86 wstrzymujących się)⁴.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 607.

⁴ Informacje na podstawie: *National Assembly Adopts Its Rules of Procedure*, 18.12.2024, <https://www.bta.bg/en/news/bulgaria/802579-national-assembly-adopts-its-rules-of-procedure>; *Bulgaria's Parliament Rejects Mandatory Drug and Alcohol Testing for MPs*, 18.12.2024, <https://www.novinite.com/articles/229957/Bulgaria%27s%2BParliament%2BRejects%2BMandatory%2BDrug%2Band%2BAlcohol%2BTesting%2Bfor%2BMPs> [wszystkie źródła internetowe cytowane w niniejszej opinii zostały sprawdzone 25 XI 2025 r.].

V. Skutki prawne projektowanej ustawy

1. Jak stanowi art. 13 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu, posłów i senatorów obowiązuje obecność oraz czynny udział w posiedzeniach Sejmu lub Senatu i Zgromadzenia Narodowego, a także ich organów, do których zostali wybrani. Z projektu wynika, że poseł i senator nie powinien uczestniczyć w posiedzeniach Sejmu i Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości.

Zgodnie z art. 46 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- 1) stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo
- 2) obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:

- 1) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo
- 2) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

Uzasadnione podejrzenie dotyczące stanu posła lub senatora będzie mogło prowadzić, w zakresie uznania Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka, do przeprowadzenia badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu, a w razie stwierdzenia powyższej ilości alkoholu w wydychanym powietrzu również do wykluczenia posła z obrad. Wykluczenie z obrad może być również skutkiem braku zgody posła lub senatora na badanie lub stanu uniemożliwiającego przeprowadzenie badania. W projekcie nie wskazano czasu, w jakim powinna być wyrażona zgoda lub wyartykułowany jej brak, stwierdzony stan uniemożliwiający przeprowadzenie badania albo przeprowadzone badanie.

Projekt odnosi się do „uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu”. Nie proponuje się wprowadzenia regulacji dotyczącej badania stanu posła i senatora w czasie posiedzeń Zgromadzenia Narodowego, a także organów Sejmu i Senatu.

Projekt nie przesądza konsekwencji wykluczenia z obrad posła lub senatora. Obecnie art. 175 ust. 5 Regulaminu Sejmu⁵ stanowi, że Marszałek ma prawo podjąć decyzję o wykluczeniu posła z posiedzenia Sejmu, jeżeli poseł nadal uniemożliwia prowadzenie obrad i na tym samym posiedzeniu został już upomniany w trybie ust. 4; poseł wykluczony z posiedzenia Sejmu jest obowiązany natychmiast opuścić salę posiedzeń. Jeżeli poseł nie opuści sali posiedzeń, Marszałek Sejmu zarządza przerwę w obradach. Od decyzji Marszałka Sejmu poseł może odwołać się do Prezydium Sejmu, które niezwłocznie rozstrzyga sprawę po zasięgnięciu opinii Komisji Regulaminowej, Spraw Poselskich i Immunitetowych. Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy poseł nie bierze udziału w posiedzeniu (zob. również art. 7 ust. 6-9, art. 155 ust. 4 i 5 Regulaminu Sejmu). Projekt nie określa dalszych skutków wykluczenia posła lub senatora i w związku z tym może być

⁵ M. P. z 2022 r. poz. 990, ze zm.

potrzebne dostosowanie odpowiednio Regulaminu Sejmu lub Senatu do proponowanych rozwiązań.

W porównaniu do przywołanych w uzasadnieniu projektu innych ustaw (m.in. ustawy o Straży Marszałkowskiej) projekt obejmuje jedynie badania dotyczące alkoholu, nie przewiduje się badań na obecność w organizmie środków działających podobnie do alkoholu i innymi metodami niż przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Według projektu badanie ma być przeprowadzane przez Straż Marszałkowską; nie przewiduje się udziału innych podmiotów, w szczególności organów powołanych do ochrony porządku publicznego.

Projekt przewiduje również rozszerzenie zakresu zadań Straży Marszałkowskiej (projektowany art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy o Straży Marszałkowskiej) oraz kompetencji Komendanta Straży Marszałkowskiej (lub osoby przez niego upoważnionej) do wydania funkcjonariuszowi Straży Marszałkowskiej polecenia przeprowadzenia badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu (projektowany art. 50b ustawy o Straży Marszałkowskiej).

Do badania stanu posłów i senatorów miałyby być odpowiednio stosowane przepisy wydane na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, czyli obecnie rozporządzenie Ministra Zdrowia i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie⁶. W uzasadnieniu projektu zaznaczono, że obejmuje to przepisy rozporządzenia dotyczące sporządzania protokołu z przebiegu badania.

W założeniu Wnioskodawców planowana zmiana może również służyć stosowaniu art. 70 § 2 Kodeksu wykroczeń⁷. Z przepisu tego wynika, że karze aresztu albo grzywny podlega, kto wbrew obowiązkowi zachowania trzeźwości znajduje się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka i podejmuje w tym stanie czynności zawodowe lub służbowe. W razie popełnienia tego wykroczenia można orzec podanie orzeczenia do publicznej wiadomości w szczególny sposób (art. 70 § 3 Kodeksu wykroczeń).

Projekt był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu (BEOS) dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej⁸. Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu⁹.

2. Opiniowany projekt dotyka zagadnień unormowanych przez art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC). W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zob. m.in. postanowienia w sprawach *Ortiz i Lozano Martin p. Hiszpanii*, 43486/98 z 15.06.1999 r.; *Wretlund*

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 2472.

⁷ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń; Dz. U. z 2025 r. poz. 734.

⁸ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Wioleta Tomczak)*, opinia BEOS z 7 X 2025 r., BEOS-WPEiM-1926/25.

⁹ *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Wioleta Tomczak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, opinia BEOS z 7 X 2025 r., BEOS-WPEiM-1927/25.

p. Szwecji, 46210/99, z 09.03.2004 r.; *Madsen p. Danii*, 07.11.2002 r. 58341/00), test trzeźwości stanowi ingerencję w sferę życia prywatnego chronioną przez art. 8 EKPC. Proponowane rozwiązania wydają się jednak zgodne z wymogami tego przepisu – służą realizacji celów określonych w art. 8 ust. 2 EKPC, stwarzają podstawę prawną dla rozważanej ingerencji i można uznać, że nie naruszają wymogu proporcjonalności ingerencji organów władzy publicznej w sferę praw człowieka.

VI. Skutki społeczne projektowanej ustawy

A) Podmioty, na które wpływa projekt:

1. Marszałek i wicemarszałkowie obu Izb parlamentu jako osoby prowadzące obrady Sejmu lub Senatu – zyskują możliwość zdecydowanej, szybkiej reakcji po powzięciu „uzasadnionego podejrzenia o uczestnictwie przez posła lub senatora w obradach Sejmu lub Senatu w stanie po spożyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości” (dalej: „uzasadnione podejrzenie”). W szczególności mogą oni zarządzić badanie alkomatem oraz wykluczenie z posiedzenia parlamentarzysty, gdy badanie wykaże stan po spożyciu alkoholu lub gdy parlamentarzysta odmówi poddania się badaniu.
2. Straż Marszałkowska – formacja (licząca ponad 250 funkcjonariuszy¹⁰) otrzymuje nowe zadania związane z przeprowadzaniem badania alkomatem posła lub senatora oraz sporządzeniem protokołu.
3. Parlamentarzyści (460 posłów i 100 senatorów) – ich zachowania w trakcie obrad Sejmu lub Senatu mogą być w większym stopniu analizowane (przez media, innych uczestników obrad, obywateli) pod kątem wystąpienia „uzasadnionego podejrzenia”.
4. Sejm i Senat – zakłada się wpływ na społeczny wizerunek instytucji.

B) Wpływ na społeczeństwo

Wnioskodawcy sformułowali w uzasadnieniu i DSR ogólną diagnozę, zgodnie z którą w ostatnich latach „wielokrotnie” występowały nagłaśniane w mediach przypadki uczestnictwa parlamentarzystów w obradach izb pod wpływem alkoholu, co przeczyło godności sprawowania mandatu posła i senatora oraz instytucji. W ocenie Wnioskodawców problem, jak się zdaje, nie jest incydentalny (tj. nie dotyczy przypadków związanych np. z nieleczoną chorobą alkoholową), a w obecnym stanie prawnym brak skutecznych środków reagowania na tego rodzaju sytuacje. Diagnoza dotycząca występowania problemu uczestniczenia parlamentarzystów w obradach Sejmu lub Senatu pod wpływem alkoholu nie została w uzasadnieniu dobrze udokumentowana. Natomiast w DSR podkreślono, że „wszelkie przypadki pozostawiania parlamentarzysty pod wpływem alkoholu bardzo szybko przeistaczają się w sprawę medialną i publiczną”. Takie ujęcie z założenia wykracza poza rozwiązywany problem uczestniczenia w obradach pod wpływem alkoholu, podkreśla też medialny rezonans (każdy przypadek może być wielokrotnie

¹⁰ Według założeń przyjętych w toku prac nad komisyjnym projektem ustawy o Straży Marszałkowskiej, druk nr 1971, VIII kadencja Sejmu.

przedstawiany i komentowany), co w sumie może potęgować przeświadczenie o dużej skali czy też narastaniu problemu. W toku konsultacji społecznych widać, że regulacja jest łączona także z doniesieniami o piciu alkoholu np. w hotelu sejmowym¹¹.

Zakładane w uzasadnieniu i DSR społeczne skutki regulacji dotyczą zarówno wpływu na postawy parlamentarzystów, jak i szerszych kwestii społecznych związanych ze stosunkiem obywateli do używania alkoholu czy ich zaufaniem do polityków i instytucji. Projektowane przepisy mają „sygnalizować” koniec przyzwolenia dla parlamentarzystów pijących alkohol w trakcie posiedzeń Sejmu lub Senatu, co można uznać za element zapobiegania tego rodzaju sytuacjom, swego rodzaju indywidualną prewencję. Jednocześnie przyjęta argumentacja i ogólne informacje na temat problemu nadmiernego spożycia alkoholu i alkoholizmu w społeczeństwie pokazuje, że intencją projektodawców jest traktowanie regulacji jako elementu szerszej polityki wobec alkoholu. Chodzi o politykę ukierunkowaną na ograniczenie różnego rodzaju szkód¹², jakie dla polskiego społeczeństwa wynikają z używania alkoholu oraz zmianę społecznych postaw w tej materii w stronę zdecydowanie mniejszego pobłażania. Tego rodzaju ogólny cel jest spójny z narastającym w ostatnich latach społecznym oczekiwaniem oraz pewnymi symptomami zmian obyczajowych w Polsce w podejściu do używania alkoholu np. w młodym pokoleniu¹³. Wprost wskazał to jeden z uczestników konsultacji stwierdzając: „Projekt ustawy dobrze wpisuje się w zauważoną w społeczeństwie potrzebę lepszego zajęcia się problemem uzależnień oraz minioną akceptacją dla zachowań ryzykownych jak picie alkoholu w trakcie pracy (w tym wypadku w trakcie pracy posła)”¹⁴. Jest znamienne, że w konsultacjach społecznych wiele osób optowało za równoczesnym wprowadzeniem zakazu sprzedaży alkoholi w kompleksie budynków parlamentarnych¹⁵.

Społeczne skutki stosowania projektowanych przepisów można analizować w kontekście kształtowania społecznego wizerunku polityków i instytucji władzy. W tej mierze oddziaływanie projektu może być zróżnicowane, bo z jednej strony ma on symbolizować społecznie akceptowany „brak pobłażliwości”, z drugiej może być traktowany jako świadectwo bezradności wobec nieprzestrzegania dobrych obyczajów przez przedstawicieli polskiej klasy politycznej. Takie ujęcie wyraźnie widać także w głosach z konsultacji społecznych: „Sam fakt, że taka ustawa musi

¹¹ ID ankiety: 60873.

¹² W.S. Zgliczyński, *Alkohol jako wyzwanie dla zdrowia publicznego w Polsce*, „Infos” Nr 9(322), 27 listopada 2024 r.; <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/publikacjaBAS.xsp?documentId=AA19DF51213CC069C1258BE4002928AF&lang=PL>.

¹³ Zob. *Jak dziś pije polska młodzież? Najnowsze wyniki badań ESPAD 2024*; <https://stopuzaleznieniom.pl/fakty-o-alkoholu-2/doniesienia-z-badan/jak-dzis-pije-polska-mlodziez-najnowsze-wyniki-badan-espad-2024/>.

Zdrowie i zachowania prozdrowotne Polaków, Komunikat z badań CBOS nr 89/2024, Warszawa Wrzesień 2024; https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2024/K_089_24.PDF.

Polacy o ograniczeniu sprzedaży alkoholu na stacjach benzynowych, Komunikat z badań nr 32/2024, Warszawa, Lipiec 2024; https://www.cbos.pl/PL/publikacje/flashy/pliki/2024/fl_032_2024.pdf.

¹⁴ ID ankiety: 85038.

¹⁵ ID ankiety: 55349, ID ankiety: 66527, ID ankiety: 73217, ID ankiety: 79479, ID ankiety: 80337, ID ankiety: 64480 ID ankiety: 61448, ID ankiety: 67263.

w ogóle powstać, jest kompromitującym świadectwem upadku standardów w życiu publicznym. W jakim państwie żyjemy, skoro trzeba prawnie umożliwiać Straży Marszałkowskiej badanie trzeźwości posłów i senatorów? (...)»¹⁶. „Skoro posłowie sami z siebie nie rozumieją, że picie alkoholu w pracy lub przebywanie w niej w stanie nietrzeźwym urąga podstawowym zasadom obywatelskim, to trzeba wprowadzić narzędzia dyscyplinujące zaproponowane w tej propozycji ustawy”¹⁷. „Ostatnie lata to proces stałej degradacji powagi Sejmu. Nie tylko z przyczyn politycznych, ale także w związku z pojawieniem się w Sejmie (Senacie) parlamentarzystów niegodnych tej funkcji”¹⁸. W rezultacie już sama debata nad projektem czy jego ewentualne stosowanie mogą pogłębiać brak zaufania do parlamentarzystów i stosunkowo niską ocenę pracy parlamentu¹⁹.

Skalę stosowania w praktyce projektowanych przepisów, a zatem ich społeczne skutki, trudno przewidzieć. Nie wiadomo, czy i jak często prowadzący obrady izby będą mieć w ich trakcie „uzasadnione podejrzenie” co do stanu posła lub senatora. Ocena wystąpienia takiej sytuacji jest też w pewnej mierze uznaniowa. Objawy zatrucia alkoholem mogą nie być charakterystyczne tylko dla tego stanu²⁰. Stosowanie przez prowadzącego obrady proponowanych przepisów może wiązać się z zarzutami instrumentalnego, motywowanego politycznie podejścia. Tego typu obawa była zgłoszona w konsultacjach: „praca Sejmu może zostać sparaliżowana – posłowie mogą żądać badania alkomatem swoich oponentów, by zyskać czas, przedłużyć głosowania lub „ściągać” brakujących do większości posłów”²¹.

C) Konsultacje społeczne

W konsultach wzięło udział 373 obywateli, w znakomitej większości zdecydowanie popierających projekt (351 osób) lub popierających mniej zdecydowanie (14 osób). Konsultacje projektu posłużyły wielu osobom do wyrażenia oburzenia związanego z występowaniem w parlamencie rozwiązywanego projektem problemu oraz z rozczarowaniem postawami parlamentarzystów. Bardzo często poparcie dla projektowanego rozwiązania uzasadniano tym, że praca parlamentarna to praca taka jak każda inna i sytuacja parlamentarzystów powinna analogiczna do sytuacji innych pracowników. Przykładem takiej argumentacji jest uwaga: „Jeśli ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych

¹⁶ ID ankiety: 64853.

¹⁷ ID ankiety: 87164.

¹⁸ ID ankiety: 60424.

¹⁹ W badaniach opinii społecznej przeprowadzonym przez CBOS w październiku 2025 r. działalność Sejmu pozytywnie oceniło w 32% badanych. Negatywne opinie wyraziło 52% respondentów, a 16% nie miało opinii; <https://www.pap.pl/aktualnosci/cbos-32-proc-badanych-pozytywnie-ocenia-prace-sejmu-51-proc-dobrze-o-dzialalnosci>.

²⁰ W literaturze podaje się, że objawy dla stanu „po użyciu alkoholu”, czyli od 0,3 do 0,5 promila we krwi to *nieznaczne zaburzenia równowagi oraz euforia i obniżenie krytycyzmu, upośledzenie koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz zaburzenia widzenia*. Zwiększenie stężenia oznacza nasilenie objawów np. przy stężeniu od 0,5 do 0,7 promila są to: *Zaburzenia sprawności ruchowej (niezauważalne osłabienie refleksu), nadmierna pobudliwość i gadatliwość, a także obniżenie samokontroli oraz błędna ocena własnych możliwości, które często prowadzą do fałszywej oceny sytuacji*.

Za: B. Woronowicz, *Bez tajemnic o uzależnieniach i ich leczeniu*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2003; <https://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/dzialanie-alkoholu-na-organizm>.

²¹ ID ankiety: 56494.

innych ustaw umożliwia pracodawcy przeprowadzenie kontroli trzeźwości pracowników, to czemu nie mogą być kontrolowani pracownicy Sejmu i Senatu?”²². Wrażano nadzieję, że regulacja będzie miała moc prewencyjną, uchylając problem: „Myślę, że badanie trzeźwości nie będzie urągało powadze mandatu Posła lub Senatora RP, a sama możliwość przeprowadzenia takiego badania wymusi na deputowanych stosowne poszanowanie instytucji w których z wyboru obywateli sprawują swoją pracę”²³. Obywatele wskazywali także na konieczność uwzględnienia w regulacjach badań na obecność innych środków psychoaktywnych²⁴.

VII. Skutki gospodarcze projektowanej ustawy

Projektowane rozwiązanie nie będzie mieć wpływu na gospodarkę, w tym dynamikę PKB, na rynek pracy ani na stopę inflacji.

Projekt nie powoduje zwiększenia wydatków przedsiębiorstw.

W konsultacjach społecznych nie wpłynęły komentarze do projektu, które zawierałyby istotne informacje odnoszące się do skutków gospodarczych.

VIII. Skutki projektowanej ustawy dla sektora finansów publicznych

Wnioskodawcy w DSR wskazują, że projektowana zmiana nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wnioskodawcy zwracają uwagę, że w ustawie o Straży Marszałkowskiej istnieje już regulacja dotycząca badania alkomatem (zob. obowiązujący art. 50a ustawy o Straży Marszałkowskiej, dotyczący badania funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej), w związku z czym Straż Marszałkowska jest już w posiadaniu niezbędnego instrumentarium do przeprowadzenia przedmiotowych badań. W opinii Wnioskodawców należałoby uwzględnić potencjalną konieczność zwiększenia ilości narzędzi pomiarowych, w celu sprawnej realizacji obowiązków wynikających z projektowanych przepisów, jednakże są to koszty nieznaczące (pomijalne) z perspektywy całego budżetu Kancelarii Sejmu.

Można uznać, że Wnioskodawcy prawidłowo rozpoznali skutki finansowe projektu w odniesieniu do sektora finansów publicznych. Zważywszy na obowiązujące brzmienie art. 50a ustawy o Straży Marszałkowskiej stanowiące, że w celu weryfikacji istnienia przesłanek uzasadniających niedopuszczenie funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej do służby Komendant Straży Marszałkowskiej lub osoba przez niego upoważniona są uprawnieni do wydania polecenia poddania się przez funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej badaniu na zawartość w organizmie alkoholu m.in. poprzez badanie wydychanego powietrza należy przyjąć, że odpowiednie urządzenia są już w posiadaniu dysponenta budżetowego. Ewentualna potrzeba zwiększenia liczby dostępnych urządzeń nie powinna powodować wzrostu planowanego limitu wydatków budżetowych.

²² ID ankiety: 79713.

²³ ID ankiety: 58717.

²⁴ ID ankiety: 87538, ID ankiety: 80106, ID ankiety: 55048, ID ankiety: nr 64223, ID ankiety: 56529.

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wskazano istotnych informacji dotyczących skutków finansowych projektowanych przepisów dla sektora finansów publicznych.

IX. Inne skutki projektowanej ustawy

Nie zidentyfikowano innych skutków wejścia w życie projektowanej ustawy.

X. Zmiana obciążeń administracyjnych

Projekt przewiduje rozszerzenie zakresu zadań Straży Marszałkowskiej (projektowany art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy o Straży Marszałkowskiej) oraz kompetencji Komendanta Straży Marszałkowskiej lub osoby przez niego upoważnionej (projektowany art. 50b ustawy o Straży Marszałkowskiej).

Projekt nie niesie obciążeń administracyjnych dla obywateli.

Proponowana zmiana przepisów ustawy nie wprowadza obciążeń administracyjnych dla podmiotów gospodarczych.

Obowiązek przeprowadzenia badania trzeźwości parlamentarzystów na zarządzenie Marszałka Sejmu lub Senatu bądź przewodniczącego obrad wicemarszałka Sejmu lub Senatu nie powinien stanowić istotnego zwiększenia obciążeń administracyjnych, które powodowałyby skutki finansowe dla budżetu państwa.

XI. Konkluzje

1. Skutki prawne: 1. Uzasadnione podejrzenie dotyczącego stanu posła lub senatora będzie mogło prowadzić, w zakresie uznania Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka, do przeprowadzenia badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu, a w razie stwierdzenia określonej ilości alkoholu w wydychanym powietrzu (stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości) również do wykluczenia posła z obrad. Wykluczenie z obrad może być także skutkiem braku zgody posła lub senatora na badanie lub stanu uniemożliwiającego przeprowadzenie badania.

W projekcie nie proponuje się wprowadzenia regulacji dotyczącej badania stanu posła i senatora w czasie posiedzeń Zgromadzenia Narodowego, a także organów Sejmu i Senatu. Projekt nie przesądza konsekwencji wykluczenia posła lub senatora. Nie przewiduje się kontroli badań na obecność w organizmie środków działających podobnie do alkoholu i innymi metodami niż przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Według projektu badanie ma być przeprowadzane przez Straż Marszałkowską; nie przewiduje się udziału innych podmiotów, w szczególności organów powołanych do ochrony porządku publicznego.

2. Opiniowany projekt nie nasuwa wątpliwości co do zgodności z EKPC.

2. Skutki społeczne: Skutki społeczne regulacji są trudne do przewidywania, co wynika m.in. z faktu, że skala rozwiązywanego w nim problemu jest niedookreślona. W uzasadnieniu projektu skala ta mogła być „przeszacowana”, bowiem akcentowano w nim także siłę medialnych przekazów. Trudno więc przewidzieć, czy przepisy będą miały zakładane znaczenie prewencyjne oraz jak często posłowie i senatorowie będą wykluczani z obrad na skutek wprowadzanych możliwości kontroli. Jednocześnie projekt dobrze wpisuje się w społeczne oczekiwania i tendencje związane z narastającym brakiem tolerowania nadużywania alkoholu oraz picia alkoholu w trakcie wykonywania obowiązkowych zawodowych. Konsultacje społeczne pokazały generalną aprobatę dla „braku pobłażliwości”, ale też postulaty powiązanych zmian takich jak badania na obecność innych środków psychoaktywnych i zakaz sprzedaży alkoholu na terenie budynków parlamentu.

3. Skutki gospodarcze: Projektowane rozwiązanie nie będzie mieć wpływu na gospodarkę, w tym dynamikę PKB, na rynek pracy oraz na stopę inflacji.

4. Skutki finansowe: Proponowane przepisy nie wywołają skutków finansowych w budżecie państwa i budżetach jednostek samorządu terytorialnego. Należy oczekiwać, że ewentualne koszty związane z potrzebą zwiększenia liczby urzędzeń mierzących stężenie alkoholu w wydychanym powietrzu zostaną pokryte w ramach obowiązujących limitów wydatków.

5. Rozwiązania zagraniczne: W analizowanych państwach członkowskich UE nie przewidziano możliwości zarządzenia przez przewodniczącego parlamentu/izby lub osobę przewodniczącą obradom przeprowadzenia badania deputowanego w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie. Można odnotować próby wprowadzenia analogicznych przepisów – w Bułgarii w grudniu 2024 r. rozpatrywany był projekt w tej sprawie, jednak został on odrzucony na posiedzeniu parlamentu.

Autorzy:

dr Tomasz Jaroszyński, naczelnik wydziału (pkt I-III)

Justyna Branna, specjalista w Wydziale Oceny Skutków Regulacji (pkt IV, XI.5)

dr hab. Dorota Dzieński, ekspert ds. legislacji (pkt V.1, X, XI.1.1)

prof. Krzysztof Wojtyczek, ekspert ds. legislacji (pkt V.2, XI.1.2)

Justyna Osiecka- Chojnacka, specjalista ds. społecznych (pkt. VI, X, XI.2)

dr Kamilla Kurczewska, specjalista ds. systemu gospodarczego (pkt. VII, X, XI.3)

Monika Korolewska, specjalista ds. finansów publicznych (pkt. VIII, X, XI.4)

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/